

Hétfői

Friss Újság

Felelős

Dr. Gara Ernő

Független politikai hetilap)

Telefon 304. Szerkesztőség
és kiadóhivatal Strada Mihai
Viteazul (v. Rákóczi-u.) 16. sz.

Vandervelde nem jön Romániába

(Bukarest, szeptember 7.) Vandervelde belga szocialista vezér balkáni útjában Ruscukba érkezett. Eredeti tervétől eltérően nem fogja Romániát meglátogatni. Román politikai körökben ez a híradás kinos feltűnést keltett.

Radics köztársaságot akar a királyságon belül

(Budapest, szeptember 7.) Az Est zágrábi tudósítója beszélgetést folytatott Radicsal, aki kijelentette, hogy a federalista parlamentet és önkormányzatot akar az angol dominiumok mintájára. A horvát közigazgatásra vonatkozólag kijelentette, hogy nem akarnak bánt, még kevésbé ohajtanak alkirályt, vagy helytartót. A jugoszláv alkotmány értelmében a királyságon belül is lehet köztársaság, csak erőszközmozgalmat nem szabad hirdetni. Ideálja az amerikai Egyesült Államok. Ohajítja Magyarországot és Bulgáriát között azt az egységet, amely az első lépés lenne az európai Egyesült Államok felé. A horvát köztársasági párt nem csatlakozott a kommunista internacionáléhoz, hanem a földmivess internacionáléba lépett be. Ez teljesen független és pártok felett álló intézmény.

Méz kapható Str. Muntenia (Zárda-utca) 20. sz.

* A Gazdák biztosító intézet rt. satu-marei [Sztámr, Kazinczy ucca 26.] vezérképviselője a Házulajdonosok szövetségével oly értelmű megállapodást létesített, hogy minden nála biztosító háztulajdonos a karttel díjból nagyobb engedményben részesül a ezenkívül a Gazdákál biztosító fél minden külön tagnagyi díj fizetése nélkül a háztulajdonosok szövetségének tagja. — E különösen kedvező megállapodásra ezuton hívjuk fel olvasóink figyelmét.

Nagy Vince debreceni beszámolója

„Magyarországon el kell következni az igazi demokráciának!” Ez a kormány hiába megy Genfbe!

Néhány nappal ezelőtt itt tartózkodott Nagy Vince, a jelenlegi, vagy talán a közeljövőbeni magyar politikai élet egyik legfigyelemreméltóbb alakja. Nagy Vince szatmári származású, innen indult el a politikai karrier útján és már csak ezért is fokozott szeretetteljes figyelemmel kísérik politikai működését. Legújabbban a debreceni választókerületében elmondott beszámolóját van módunkban ismertetni.

Debrecenből jelentik: Háromhónapi késlekedés és késztülődés után választók elé állottak Debrecen képviselői, hogy beszámoljanak az aktuális kérdésekről. Hegymegi Kiss Pál, Györki Imre és dr. Nagy Vince.

Nagy Vince előbb a gazdasági és pénzügyi visszasságokat tette szóvá majd a londoni konferencia hatásáról és Magyarország külpolitikai orientációjáról beszélt. Csakis a kormányok demokratizálásával szerezhető meg Európa békéje és

Magyarország is csak abban az esetben foglalhat helyet a kultúrálamok sorában, ha a jelenlegi rezsimet igazi demokratikus kormány váltja föl.

Nem sikerült volna a londoni egyezmény, ha azt nem az angol munkáspárt vezére, Samsay Macdonald és a francia demokrácia legelső képviselője, Herriot alkották volna meg a német demokrácia képviselőivel, akiket valamennyiüket a béke szelleme hatott át.

A mai kormányzati rendszerrel hiába megy a miniszterelnök Genfbe érintkezést keresni a nyugati államférfiakkal

Ilyen rendszer mellett Magyarország nem fog helyet

kapni a nyugati demokratikus államok közösségében.

A gyűlés végeztével időzőlő táviratot küldtek Herriot francia és Macdonald angol miniszterelnököknek.

A satmari CFR inspecția nem tud hivatalosan a máramarosai gabona és vagonpanamáról

A büntetés meg fogja haladni a harminc milliót — Satmari cégek is érdekelve vannak.

Ismeretes már az a szenzációs leleplezés, amelynek során kiderült, hogy több, mint egy éve rendszeres liszt-csempészet folyik máramarosban, ahol az éhező nép szájától mintegy százötvenezer métermázsa terményt vontak el a kormány segélygabonájából és sziboltak át a cseh határon.

A máramaros közlelemzés mindig gondot okozott a kormánynak és kedvezményes szállításokkal, sőt néha ingyengabonával segítettek a máramaros népi nyomorán. A múlt évben is, az idén is kormányakciók történtek a közlelemzés biztosítására és mégis az történt, hogy az utóbbi hónapokban a kenyér és gabonaneműek nagyfokú hiánya különösebben éreztette hatását.

Magukat a máramaroszigeti kereskedőket a nép nyomora arra indította, hogy okát keressék ennek a nagy gabonahiánynak, ami annál meglepőbb volt, mert hiszen a kormány néhány hónappal ezelőtt hateraz vagon gabonaneműt küldött a megyei közlelemzés céljaira, több kereskedő és bank útján, akik ötvenszázalékos szállítási kedvezményben is részesültek, hogy minél olcsóbban jusson kenyérhez a nép. De ezenkívül is huszonöt százalékos kedvezményt adta a rendes szállítási tarifából azoknak a kereskedőknek, akik Máramaros közlelemzése részére szállítottak terményt.

Mint ismeretes, a kormány erélyes vizsgálót rendelt el és

a vizsgálat megállapította, hogy a máramaros közlelemzésre szánt gabonafélék legnagyobb részét átcsempészték Csehszlo-

Erlich H. szoba festő és mázoló

elvállal a szakmába vágó mindennemű munkát a legkényesebb igényeknek megfelelően. Megérkeztek a legújabb őszi szezon minták. Szíves pártfogást kér Erlich H. Satu-Mare, Strada Popa Coresi [volt Töltés-utca] 18-ik szám.

vákiába és ezzel egyes kereskedők óriási vagyonhoz jutottak, az államot pedig milliókkal károsították meg.

Ebben a szállítási panamában — mint a bukaresti lapok is megállapítják — több máramaroszigeti bank és kereskedő neve szerepel, köztük Stern Fisel és Fried Ábrahám. A vizsgálat újabb adatai szerint

satmari cégek is érdekelve vannak a panamában.

A nyomozás érdeke tiltja meg azt, hogy ezeknek a nevei nyilvánosságra kerüljenek.

A cégek a vasutat ez eddigi megállapítások szerint mintegy ötmillió leuig károsították meg és a várható

büntetés meg fogja haladni a harminc milliót.

Mit mond a vasuti igazgatóság?

A nagyarányu panamára vonatkozólag érdeklődtünk a helybeli vasuti kirendeltségnél, ahot kifejtettük azt a véleményünket, hogy a csempészetben vasutasoknak is bizonyára részüik volt. A következő felvilágosítást kaptuk:

— A dologról hivatalosan semmit sem tudunk. Az a körülmény, amelyről szintén beszélnek, hogy vasuti kocsikat is átcsempészték, nem felel meg a valóságnak!

Angro fűszer-rövidáru üzlet

szakértő társat

keres közreműködéssel. Leveleket kiadóhivatalba kérek

Mielőtt szükségletét beszerezné okvetlenül tekintse

KLEIN ELEK

dusan felszerelt posztó és szövetáru raktárát

hol legolcsóbban vehet téli kabát, raglán és öltöny szövetet, velurek tükör posztók, női costum szövetek, vásznak, barkelek gyári árakban. Tisztviselők és munkások 10 százalék kedvezményben részesülnek. Városi bérpalota.

Ráemlékeztem a békebeli tárgyalásokra...

Impressziók és széljegyzetek a Finta-büntügy tárgyalásáról — Száz semmiségi panasz is lehetett volna — Csak Darabanth védő tudta jól a szerepét — „Némethy Józsi bácsi früstökre megette volna a büntügyet“

Ki ne emlékezne a Haverda Mária, vagy a szatmári Papp Béla büntügyeinek a tárgyalására. Micsoda szenzációk voltak ezek annak idején, hogy felkavarta a rég letűnt békeidők csendes felszínét egy-egy nagyobb törvényszéki tárgyalás? A lapok kolumnás cikkeket közöltek hetekkel a tárgyalás előtt — interjú a védőügyvéddel, mit mond az ügyész, terepszemle a gyilkosság színhelyén, beszélgetés az áldozat hozzátartozóival, látogatás a vádlott szüleinél, testvéreinél, unokatestvéreinél a tizedik izzig... Ugy megforgatták a büntügyet, mint a pecsenyét a nyáron... aztán következett a nagy nap — kezdődött a főtárgyalás! Milyen túlekedés volt a jegyekért, hogy megteltek roskadozásig a karzatok is, milyen boldog volt, aki bejuthatott a tárgyalásterembe és milyen boldogtalan, aki kinnrekedett! Micsoda izgalmas, bizsergős gyönyör volt az, ahogy a bírák, az ügyész, a védő a bünt szépen óvatosan kitergették — és milyen ceremónián csinálták! — az emberek sirtak, nevettek, ahogy a tárgyalás epizódjai diktáltak. — Milyen izgalmasak voltak a beretválesi keresztkérdések, amelyek, — mint éles pengék — apró izekre boncolták a büntügyet — és kihámozták belőle a tényállást —

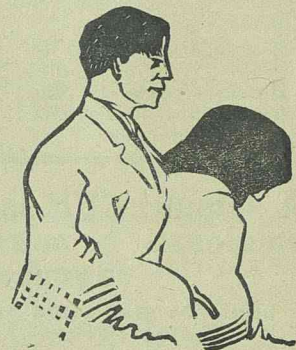
Egy vidéki városkába színház vetődött, mialatt ott tartózkodtam. A vidéki unalom rossz tanácsadó — elmentem a színházba. Emlékszem: Otthelot adták — a velencei mór tulontul ismert tragédiáját. Az előadás egy cseppet sem volt jobb, mint amilyenre számítottam és mégis: a büntösen elrontott szerepek a csapnivaló szövegromlás ellenére felevenedett emlékezetemben az igazi Othello dráma úgy, ahogy azt a nagy színházakban játsszák. Ahogy visszaemlékszem úgy történt, hogy az a színész, aki a címszerepet játszotta, hasonlított egy nagy Othello-alakítóra: jó színész volt, valami félre-csuszott zseni, aki vidékre került... A szerepét nagy-szerűen tudta a játéka intelligens művészre vallott... Ez a színész magával ragadta a képzeletemet és — élveztem az előadást.

Tisztelesség ne essék a hasonlatért, valahogy így történt szombat a törvényszék tárgyalótermében, amikor a Finta-fiu nagy büntügyét tárgyalatták. Az egész ensembleben — pedig minden meg volt, még a békebeli tárgyalások kíváncsi közönsége is összeverődött valahogy — egyetlen színész volt, aki jól játszott: dr. Darabanth István

védő — Ő volt az, aki nagy-szerű szereplésével felidézte bennem a régi nagy tárgyalások remiszenciáit...

Itt is úgy történt, mint ama kis vidéki városkában: klasszikus darabot tűzték műsorra. A darabot az Élet irta és a rutinos színműrő minden rafinemanjával megszinesítette.

Finta János a kiscércei falurossza és Germán György-né a kiscércei Finum Rózsai a darab főssereplői. A faluban mindenki tudta, hogy Germán-né meg Finta János

A kiscércei falurossza és a veszedelmes Finum Rózsai

bönös uton járnak, de hát megtörténik az sokszor, hogy egy szemrevaló menyecske külömb legényt talál az uránál. A pénzördöge azonban gonosz fordulatot teremtett ebben a kis falusi regényben. Egy ész-veszejtő éjszakán megszületett a gonosz elhatározás:

— Eltesszük az öreg láb alól, a vagyon a mienk lesz!... Hogy ki mondta ki először a végzetes mondatot az aszszony-e vagy a férfi, ki tudná azt megmondani?

Egy kis falusi házban két gonosz szempár összevillan és megszületik utána a borzalmas történet...

Germán János gazdát harmadnap találják meg egy kútbán a csendörök...

Amikor a tárgyalóterembe lépek, már tart az előadás. Darabanth ügyvéd beszél épen, akinek a szavaiából annyit hallok meg:

— Semmiségi panaszt jelentek! — Az elnök indulatosan replikázik:

— Kikérem magamnak, hogy engem tanitsón!

— De kérem ez nem oktatás, semmiségi panasz! Erre a perrendtartás értelmében...

— Semmi oktatást nem tűrök, kikérem magamnak...

A szomszédom — egy ügyvéd — felvilágosít:

— Legalább a tizedik semmiségi panasz, de ha Darabanth szigorúan veszi, száz is lehetett volna. Az elnök

személyes sértésnek vesz minden semmiségi panaszt...

A következő tanut arra nézve hallgatják ki, hogy mit csinált a meggyilkolt Germán János Halmiban. Több mint egy óra hosszat tart annak a megállapítása, hogy Germán szénát vagy lovat vásárolni ment-e Halmiba. A végén is bajok vannak a jegyzőkönyv felolvasása körül. Darabanth védő olvassa fel a jegyzőkönyvet.

Goga ügyész temperamentumosan tiltakozik ez ellen.

Darabanth dr. mosolyogva felel:

— Valakinek csak kell vezetni a jegyzőkönyvet! Én sztenografálok — az én jegyzőkönyvem pontos.

Végre is úgy intézik el a dolgot, hogy Darabanth a kihallgatás alapján tolba diktálja a vallomást.

— Semmiségi panasz a köbön! — sugja az ügyvéd szomszédom. — Senki sem jelenti be! — kicsiségekre nem nézünk!

A szavazóbíró — ha kérdezní akar, az elnöknek sugja meg a kérdést, aki aztán felteszi a vádlotthoz.

Bethlen balfelé viszi Magyarországot?

(Budapest, szeptember 7.) Bethlen miniszterelnöknek Genfből való hazatérésétől azt várják, hogy a kormányzasi politikában a balközép felé fog orientálódni, mert arra számítanak, hogy Genfben Macdonald és Heriottal való érintkezése után ilyen változást fog szükségesnek tartani.

„A corpus delicti nem csatolható“.

A bestiális mostoha apa. — Két árva gyerek kálváriája.

A satmari csendőrség egy idősebb embert kísért be az ügyész-ségi fogházba. A csendőrségi jelentések előirásos formulák, amelyben szigorúan megvan szabva az a sorrend, amelyben a bűnöző személyi körülményeit, a bűncselekmény részleteit és az esetleges bűnjeleket felsorolják.

A bűnjel nem csatolható

Ebben az esetben is egészen szabályszerűen le volt írva minden a csendőrségi jelentésben, csak annyiban tért el a sablontól, hogy a leírás végére ezt a mondatot illesztette a lelkiismeretes csendőr, hogy: „a corpus delicti nem csatolható, de kihallgatható“. Nem csatolható pedig azért, mert ez a corpus delicti egy fiatal leány élete, akit egy bestiális ember, a mostoha apja tett tönkre és akit a 12 esztendő kis öccse szabadított meg a további szenvedéstől.

Darabanth védő egy ilyen alkalommal végre is nem állja megjegyzés nélkül:

— Felhívom a bíró ur figyelmét, ha valamit kérdezni óhajt, a kérdését egyenesen a vádlotthoz intézheti. Sőt a perrendtartás értelmében ennek ellenkezője semmiségi...

— Figyelmeztetem az ügyvéd urat ismételtén, ne tanitsón a perrendtartásra — szól ingerülten az elnök.

Déli egy óra és sehol semmi. A tárgyalás már második

A börtönőr is elaludt...

napja tart — de a tényállás még homályos. A teremből lassanként elszállingózik a közönség... a börtönőr elaludt... a vádlottak is álmosak... két óra felé kihirdeti az elnök, hogy a tárgyalást újabb tanúkihallgatások végett elhalasztja a bíróság.

Az én ügyvédem maliciózan jegyzi meg eltávozóban:

— Némethy Józsi bácsi az egész ügyet früstökre megette volna...

Két testvér kálváriája

Lázár Vasil komorzáni lakos két esztendővel ezelőtt nősült másodszor és idősebb emberhez illően özvegy asszonyt vett feleségül, akinek egy 14 éves kis leánya és egy 11 éves kis fia is volt. Egy évi házasság után a második feleség is meghalt és a két árva gyermek ott maradt a mostoha apjánál.

A bestiális ember ekkor szemet vetett a 15 esztendő mostoha lányára, akit élet-veszélyes fenyegetéssel arra kényszerített, hogy legyen az övé. Ez a bűnös viszony már egy esztendeje tart és a leány nem mert senkinek sem szólni, mert mostoha apja arra az esetre is megöléssel fenyegette, ha bárkinek is szólna a dologról.

Éjjel a csendőrségen

Végre hosszas töprengés után egy éjszaka elmondta

a nagy tragédiát a kis öcsésének, aki rávette, hogy rögtön menjenek a rendőrségre jelentést tenni. A szerencsétlen nővér sokáig ellentállt a kis fiu kapacitálásának, aki férfias akaraterővel kényszerítette nővért, hogy menjen vele. Hajnaltájban beállított végre a két szerencsétlen testvér a csendőrszere, ahol terhelően elpanaszolták a

nagy tragédiát. Az elvetemült mostoha apát azonnal letartóztatták és behozták a helybeli ügyészségre.

Eddig tart a történet. A többi már sablon, mint egy csendőrségi jelentés. Vádirat, főlánygályás és valamennyi börtön. A megtorló, vagy lázító igazságszolgáltatás majd

elvégi a maga munkáját. A feldult és összekuszált kis életekkel pedig majd csak lesz valahogy.

A 15 éves gyermekleány, akit galádul eltipor az államember és a 12 éves kisfiu, akit férfival érlel egy szörnyű éjszaka megismerése. Mennyi bűn és mennyi sötét titok lehet egy egyszerű falusi csendőr jelentésében.

és a délelti spriccertel. Vajon ez a kis eltérés feljogosít-e a reménységre, hogy nem vagyok paralitikus? — no és a morbilien is van némi időbeni ellolódás... azt hiszem ez sem sokat jelent, az egész csak a nevelés dolga!...

Ugyebár, kedves olvasóm, ha eddig az írásaim és a személyes érintkezések során meg nem állapítottad, most minden kétséget kizáróan megállapítod, hogy paralitikus vagyok? Nem sajnálod? Én sajnálom magamat, meg vagyok rémülbe... Segítség! Segítség!

Aki pedig azt mondja, hogy amit itt megírtam az izléstelen, rossz vicc, annak nagyon is komolyan a következőket mondom:

én őszintén sajnálom Tankóczy Bélát, akár paralitikus, akár nem. Sajnálom, mint egy megtévedt embert, aki arra velemédel, hogy az árva gyermekek pénzén költökező életmódot folytasson. De ez a sajnálat nem mehet el addig, hogy szóltanul nézzem mi történik e körül a bűnügy körül. Szatmár város hivatalos és nem hivatalos társadalmi intézményesen védi a Tankóczy sikkasztásait. — Letompított nyomozás, társadalmi mentőakciók, egy nevelőegységig kiterjedő orvosi vélemény és mindenekfölött a napisajtó magatartása... A Szamosban valóságos védőbeszédnek jelentek meg Tankóczy mellett és ugyanakkor apró szerencsétlen emberek eltévelyedéseit pecsényének találja az olvasóközönség elé.

Megértem, ha a közvélemény elnéző valakinek a bűneivel szemben — lehetnek mentőkörülmények, amelyek szordinós hangot diktálnak — de tessék ezt szemérmesen csinálni! Az a közlemény, amely tegnap is a Szamosban a Tankóczy ügyről megjelent — nem szemérmes!

(g. e.)

Milliók ügyvédi honorárium munkáspénzekből

A Leszámitolóbank vagyonfelügyelőjének egymillió-háromszáz-ezer lejt itélt meg a bíróság. — Tíz munkás egész életén azért dolgozott, hogy ezt az összeget előteremtse.

A Leszámitolóbank ügye ismét közbeszéd tárgyát képezi. Ezúttal annak kapcsán került felszínre a kényszer-egyezségi eljárás, hogy a

bíróság a vagyonfelügyelőnek egy millió háromszáz-ezer lejt munkadíját állapított meg.

A háboru utáni időkben megkopott egy kissé a millió presztízse — hiszen voltak országok, amelyekben levélbélyegeken hurcolták meg az egykor olyan tiszteletre méltó számjegyet, odaadták egy doboz gyuláért, koldus-filérnek dobták oda — jó lesz tehát egy kissé közelebb hozni az értékelésünkhöz ezt az egymillió háromszáz-ezer lejt, mert a számjegy korántsem olyan tekintélyes manapság, hogy önmagáért beszélne.

Tehát: vegyük alapul, hogy egy közepes szakmunkás órabére a mai viszonyok szerint tíz lejt. Ebből könnyen kiszámíthatjuk, hogy az egymillió háromszáz-ezer lejt százharminccer munkára bérének felel meg. Az ügyvéd — tömegmondok ezért az összegért négy hónapig dolgozott naponta átlagosan legfeljebb két órát — összesen tehát kétszáznegyven órát. Az egy órai ügyvédi munkát a bíróság ezen számítás alapján körülbelül hatezer lejtje értékelte — tehát az ügyvéd munkája

hatszázszor annyit ér a bíróság elbírálása szerint, mint egy jó — közepes szakmunkás munkája.

Nézzük ezt a kérdést más megvilágításban.

A fenti adatok alapján egy munkás harminc esztendő bruttó jövedelmének (tehát 20—60 éves koráig egész élete bruttó jövedelmének) felel meg ez az összeg, amelyet egy ügyvéd kétszáznegyven órai munkájának díjazásául kapott. Tegyük fel (az inkább csak hipotézis!) hogy egy munkás nagy nélkülözések árán félre tudja tenni bruttó jövedelmének a tíz százalékát, akkor

tíz munkásnak kell egy egész életén át dolgozni, nélkülözések árán takarékoskodni, hogy ezt az

összeget előteremtse és ami a dologban igazán tragikus, az, hogy

valóban így történt: tíz munkás életének produktumát kapta meg a vagyonfelügyelő, hiszen a nagy honoráriumot betétpénzekből, jórészt kisemberek, munkások kerseresen megtakarított

pénzből fizetik ki

hacsak a felebbezés nem módosítja a törvényszék ítéletét.

Ami a közgazdasági elbírálást illeti az ügynek, az eléggé plauzibilis: röviden annyi, hogy illuzórikussá teszi a kényszeregyezségi eljárások célszerűségét — és agyonüti az amúgy is lázas betegségben fetrengő piacot...

Óh jaj! én is paralitikus vagyok...

milyen kár értem, fiatal életémért, nagyrahivatott jövőmért, lihegve hajszolt vágyaimért — óh nagyszerű célkitűzések, szívérványszerű álmok, szöke színű, barna színű lányok, szökebarna egyéniségű asszonyok! Ti maradtok élet-erősen nagyszerűeknek vágyatbonlón szívérványszerűeknek, szöke-barnán kíváncsiaknak és én — jaj istenem, mi történt, hogyan lehet ez lehetséges — roggant térdrel, nyáladzó szájjal, tágrameredt pupillákkal, ködbetűnő, egyre halványabb elképzelésekkel bámulok utánatok — egyre kevesebb vágyakozással, egyre értelmetlenebbül — amíg végre egészen elfűnik előlem a paralizis progressziva ferelmes kódében...

... Ez a szörnyű aggodalom fogott el most, hogy a Szamosban Göbl Alajos és Vajay Imre doktorok diagnózisát olvasom. A kitűnő orvosok megvizsgálták Tankóczy Bélát, akitől amikor még nem volt vizsgálati fogságban, nem is tudtam, hogy beteg volt és most íme kiderült: már fiatal gyermekkor óta paralizisban szenved. Ime a diagnózis:

"Gyermekkorában fejberugta őt egy ló (ezt mindig itukolta szegény Tankóczy) Nyolc éves korában morbilii élt át. (En 2—3 éves koromban életem át ezt a beleséget, de edesszüleim, ahogy felcseperedtem, lesozoklattak róla) Erős dohányos. Napoként 30—50 cigarettát szív el. Ha éjszakázott, ami elég gyakran megtörtént, akkor 60—100 cigarettát is elfogyasztott (à la én! Ha éjszakázom, ami szintén elég gyakran megtörténik, én is csak úgy fogyasztom a cigarettát!) Délben, este spriccert szokott

meginni (Hopp! én szódavízelt szoktam — az én paralizisem bizonyára még nem olyan progresszív!) Ha vacsora után vendéglőbe ment, a társaság kedvéért bor, sör, pálinkát bőven fogyasztott (Jaj istenem, én is!) Ilyenkor aztán nem tudott aludni (lám, lám, én sem!)

Megállapítja még az orvosi vizsgálat, hogy Tankóczy Béla nem tud összeadni (hát bizony én sem vagyok valami kitűnő matematikus!) Megállapítja továbbá, hogy írni is rosszul tud (azt hiszem, ezt nálam minden lai is megállapíthatja.)

Mintha csak rám szabták volna az orvosdoktorok, úgy pázol rám ez a diagnózis — kivéve a gyermekkori lórugást,

Aki hétszáz évre visszamenőleg igazolja az állampolgárságát.

Dr. Göde József állampolgársági okmányai — „Jó régentén itt lakunk már kérem: körülbelül hétszáz esztendeje” — A sziguranca véleménye szerint Göde doktor mégsem román állampolgár.

Az állampolgársági igazolások befejeződtek — tul vagyunk ismét egy torturán, amelyekben olyan bőven volt részünk a háboru utáni esztendőkhöz. Az állampolgársági rendelet végrehajtása elé nagyon pesszimistikus sejtésekkel tekintettünk. Senki sem tudta, mi lesz a sorsa, — annyi kacskaringós ága-boga volt a rendeletnek, hogy ugyancsak közzefekvőnek látszott annak a lehetősége, hogy valamelyiken fennakadunk. Számos olyan körülmény elbírálását, amelyektől az állampolgárság megállapítása függött — a rendeletet végrehajtó szervek bizták és megállapíthatjuk: De meter Theofil tanácsos jó judiciummal intézte el a kérdéseket. Salmaron simán mentek a dolgok és — egynehány valóban kétes esettől eltekintve — nem volt akadály a állampolgárságok érvényesítésének.

A városi adminisztráció ténykedésének befejezése után a helybeli állambiztonsági hivatal (siguranca) néhány ugynevezett próbamegállapítást eszközölt. Ezek kapcsán került sorra többek között

Dr. Göde József orvos is, akinek állampolgárságát kétségbe vonta a siguranca. Göde doktor, amikor ebben az ügyben megidézték, olyan okmányokkal szerelte fel magát, amelyekkel kevés jogerős állampolgár rendelkezik.

— Mióta lakik ön Satmaron — kérdezte Bancilla helyettes főnök.

— Hát bizony jó régecskén — felelte Göde doktor — és fölényes mosollyal tette a hivatal asztalára igazoló írásait.

Ime: a többek között egy végrendelet:

„En nemzeti Legeczky Sulyok Ferenc özvegye Göde Judit adom tudtára és emlékeztetere, akiket illetve levezetnem rendben, jövőn én hozzáam nemzeti Szigeti Zsigmond uram ökegyelme üdvözült első uramnak Torday János uramnak atyafia, emlékeztetere a máramarosi Nagypatakfalun felől mely felől ennek előtte magam is emlékeztem, melyet ökegyelmének juttatok immár, hogy viselje gondját, amint akarja, melynek nagyobb bizonyására adtam ezen testimonialis levelet pecséttem alatt. Datum in Szatmar 1676. április hónap 16-ik napján özv. Legeczky Sulyok Ferencné született Göde Judit s. k.”

Azután újabb írásokat vett elő Göde doktor, olyan írásokat, amelyek azt igazolják, hogy a családja már az ezeréves években is itt lakott.

Felmutatta a személyes okmányait is, amelyek szerint itt született és itt lakott — csak horribile dictu — az imperiumátvétel alkalmával Budapesten tartózkodott, ahol klinikai tanársegéd volt. És ebből lett a baj — ezért lett kétszemes Göde József dr. állampolgársága.

És aki azt gondolja, hogy a siguranca elfogadta a Göde állampolgárságát, csalódik. Göde József doktor állampolgárságát megfellebbezték — bár az írásai igazolják, hogy ő Satmaron született, a családja meg hatszáz esztendő óta lakik itt, ami valóban elég idő egy állampolgárság megszerzéséhez. Minden rendben van: a szatmári születés is, a hétszáz esztendő is — de valami vízumféle hiányzik. . . Göde doktor nem mindennapi ügye most Bukarestet járja. . .

Halló!

Női és férfi kalapjait legolcsóbban és legjobban tisztítja és átalakítja Glück Etel Eötvös-u. 6.

Utlevél Vizumokai

leggyorsabban és legpontosabban elintézi Berger és Katz utlevél vizumoztatási iroda, str. Horia (Károly-kő) 2. Telefon 18.

GYURKOVICS LÁNYOK

A Jótékony Nőegylet műkedvelőinek előadása a színházban

Telt páholyok, zsúfolt szék-sorok előtt folyt le tegnap este a színházban Herceg örökéletű vigjátékának, a Gyurkovics lányoknak előadása, melyet a Jótékony Nőegylet műkedvelői rendeztek. Az előadást nemcsak célja hozta össze, a Jótékony Nőegylet menhelyet akar létesíteni az aggok részére s a tegnap est megteremtette az alapot ennek a charitatív intézménynek a létesítéséhez.

De az anyagiak mellett nem maradt el az erkölcsi siker sem. A Gyurkovics lányok előadására büszke lehet a Nőegylet műkedvelő gárdája és büszké lehetnek az előadás szereplői, akik egyenként is, összesen is elégedettek velünk, hogy műkedvelők vannak a színpadon, ahol olyan levegőt teremtetek, amilyenben csak hivatásos színészek és színésznők élnek és mozognak.

Mert Józsefné játszott a Gyurkovicsné egy a leányai boldogulása felé törő anyai eredeti természetességével. Virágh Sári komoly, ártérő Ratinka volt, Oláh Irén és Szabó Gizi pajkosan kedves alakokat kreáltak Sári és Ella szerepeiből. Miczi, a darab legpompásabb szerepét Berey Böske kreálta s benne a műkedvelés színvonalán magasan felül álló — bátran nevezhetjük így — „művésznőt” ismertük meg, Erdélyi Klárika Tabajdy Sárika és Annuska kedvesek voltak.

A férfiak — Bánhidi László, Gyene Pál, Szűcs Kálmán, Oláh Sándor és Bóthy Sándor — valamennyien komoly igyekezettel és színpadi otthonossággal játszották meg szerepeiket.

Az előadás rendezéséért Rákossy Ferencet illeti dicséret, aki egyébként a darab egyik szerepében a töle megszokott jóízű alakítást nyújtotta. (N. S.)

Hirdetések sirköveken

Persze ilyen csak a korlátlan lehetőségek hazájában burjánozhatik, ahol minden szabad és a szabadság hű társa az üzleti élelnek. Ohio állam egyik temetőjében már vannak olyan sirkövek, amelyek egyuttal hirdetések is, vagyis a reklám céljával szolgálnak. Egyiknek felirata ez:

„Itt nyugszik X. Y. Azért halt meg, mert a szépségét elvesztette. Ha H. S. C. arckrémét használja volna minden este, szép maradt volna és ma is élne. A krém minden gyógyszerárban kapható.”

Egy másik sirkövön ez áll:

„X. Y. az Ohioi Áruház cég baltája (függönyök és terítők) itt alussza majd örök álmát. Most azonban még vevői öröme személyesen vezeti a közkedvelt céget.”

Bátran mondhatjuk, hogy ennél izléstelenebb reklámot — még az amerikaiak sem találtak fel.

Nem lehet feltartóztatni a kínai polgárháborút. (New-York-ból jelentik.) Az igyekezet, hogy Kínában a polgárháború kitörését megakadályozzák eredménytelen maradt. Az utolsó jelentések Sanghaiból arról adnak hírt, hogy az ellenségeskedés Nanking közelében megkezdődött. A washingtoni hívtálas körök még nem kapták a hírek megerősítését, de a helyzetet nagyon kritikusnak tekintik. Luyungchiang tábornok csapatai a Shanghai-nankingi vonalon a forgalmat beszüntették.

— Összeül a francia haditanács. Párisból jelentik: A legfelsőbb haditanács Domoergue köztársasági elnök elnökele alatt tegnap délelőtt összeült.

— Leszállították a német vasuti tarifát. Berlinből jelentik: A német államvasutak vezérigazgatósága tervet dolgozott ki az árutárla általános leszállítására. A kormány a tervhez hozzájárult.

Az Ojság apróhirdetéseiből. Elcserelném a pénztárcámat angol miniszteri tárcával. — Berbe adnám kies fekvésű nadragzsemetbankpénztárnak. — Férjhez adnám hajadon anyósomat brutális fiatalemberhez. Illó jutalmat is fizetek. Ki édesítené meg egy keserűviz - kereskedő életét?

— A népszövetségi tanács új elnöke. Genfből jelentik: A nép szövetségi tanács elnökéül a svájci Mottát választották meg.

* Victória kávéházban legjobb ígylalt, jeges kávé, hűsítő italok. Kérthelyiség minden este Szirmai kitűnő zenekara muzsikál.

Szőnyeg Occasió!

Női és férfi, leány és fiú öszi és téli ruha kabát és costume

szövetek

1923-as

árán vásárolható

Rosenfeld Miksa

nagyáruházában

Bukovinai háziipari gyapjú szőnyegek, prágai világhírű Ginzkey szőnyegek, Tapestry, spargá-futószőnyegek nagy raktára. Leszállított árakon!! Hencsertakarók, butorszővetek, moquettek, függönyök, paplanok, schiffonok gyári raktára. Régi alacsony vások és tavalyi olcsó valuta alapján áraink minden versenyt kizárnak!

Kis hirdetés nagy szenzációkkal!

Teljes ruhára batist 98, teljes ruhára karton I-a. 98 2 méter szövet, mosó 98, ingre való cernazeti 98, csikosszövet aljra 98, 2 és fél m. rozsa vászon 98, lepedővászon 150 széles 98, 1 mtr selymfényű liberti 98, 6 drb cernazsebkendő 98, 2 drb. törölköző damast 98, 2 m. voál delaine 98, 140 cm. gyémánt cloth 98, öltönyszövet hozzávalóval 98, kézi himzett női ing 98, 1 és fél m. pepitbszövet 98, 2 m. spargaszőnyeg 98, 2 m. cerna „drill” ceig 98, 3 drb. delin tejkendő 98. MAYER ANTAL divatruház, Satu-Mare.

Elegáns

Uri fehérenemű

Iczkovits

Testvéreknél

Piața Brațianu (Deák-tér)

Tisztelettel tudadjuk, hogy Str. Lucaciu (Hám János-u.) 1. házában működésünket megkezdettük, amely a banküzlet minden ágára kiterjed

Telefon 340

Telefon 340

A bel és külföld minden számottevő piacára kiterjedő hálózatunknál fogva, amellyel mint a Banca Comerciala Italiana si Romana Bucuresti és ennek révén a Banca Comerciala Italiana milánói cég affilidit intézete rendelkezünk, mindennemű bankművelet tekintetében készséggel állunk a mélyen tisztelt comittenseink rendelkezésére

EGYESÜLT BANK és TAKARÉKPÉNZTÁR R. T. SATUMAREI FIÓKJA